

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Державної цільової економічної програми розвитку
атомно-промислового комплексу на період до 2028 року»
(далі – проект постанови)

1. Мета

Метою Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2028 року (далі - Програма) є реалізація пріоритетного напрямку державної політики щодо нарощування та модернізації виробничих потужностей урановидобувної галузі для повного задоволення потреб в урані вітчизняної атомної енергетики, створення умов для збереження кваліфікованого персоналу та забезпечення соціального захисту працівників.

Необхідність розвитку вітчизняної галузі з видобування і переробки уранових руд обумовлена планами розбудови атомної енергетики та наявністю в Україні значних запасів уранових руд і потужностей з видобування та переробки уранових руд.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект постанови розроблено відповідно до підпункту а) підпункту 4) пункту 1 Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29.01.2021 «Про заходи з нейтралізації загрози у сфері атомної енергетики і промисловості» введеного в дію Указом Президента України від 29.01.2021 № 35/2021, пункту 2 розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1804-р «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2026 року», пункту 94 Плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 № 221-р.

Необхідність схвалення Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу до 2028 року обумовлена потребою забезпечення розвитку атомно-промислового комплексу, включаючи галузь з видобутку і переробки уранових руд, із застосуванням сучасних технологій, підвищення енергетичної незалежності України.

3. Основні положення проекту акта

В Україні експлуатується 4 атомні електростанції (далі – АЕС), на майданчиках яких розміщено загалом 15 атомних енергоблоків, з них 13 з реакторами типу ВВЕР-1000 та 2 з реакторами типу ВВЕР-440.



УВ
Міністерство енергетики України
№26/1.1-6.3-10645 від 29.05.2023
КЕП: Галущенко Г. В. 29.05.2023 09:26
3ED5083160D8C59B04000007CDD0600BFB5FF00
Сертифікат дійсний з 01.05.2023 17:01 до 01.05.2025 17:01

На сьогодні, в Україні планується нарощення встановлених потужностей АЕС за рахунок будівництва нових енергоблоків, а також реалізація проекту з будівництва ядерної установки з виробництва тепловиділяючих збірок ядерних реакторів атомних електростанцій, що в подальшому потребуватиме збільшення видобутку та підвищення ефективності переробки уранових руд.

Україна закуповує ядерне паливо у іноземних постачальників і лише частково забезпечує його виробництво вітчизняним урановим оксидним концентратом (далі - уран) та окремими комплектуючими для тепловидільних збірок.

На сьогодні Державне підприємство «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» (далі – ДП «СхідГЗК») є єдиним в Україні підприємством, яке здійснює видобуток та переробку уранових руд і забезпечує виробництво урану в обсязі до 40 відсотків потреби вітчизняних атомних електростанцій.

В Україні наявні значні розвідані запаси та перспективні ресурси уранових руд, що дає можливість за рахунок розвитку власного уранового виробництва забезпечити економічну незалежність від пропозицій та цін зовнішніх постачальників цього важливого енергоносія. Починаючи з 1969 року ДП «СхідГЗК» відпрацьовує Мічурінське та Центральне родовища уранових руд, з 1972 року – Ватутінське родовище уранових руд, з 2011 року ведеться дослідно-промислова експлуатація Новокостянтинівського родовища уранових руд.

Проектом акта передбачається створення умов для здійснення заходів та їх фінансування з метою забезпечення сталого функціонування та розвитку вітчизняного атомно-промислового комплексу, підвищення енергетичної незалежності України.

В рамках реалізації Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2028 року заплановано вирішення наступних завдань:

- освоєння запасів Новокостянтинівського та Апрельського родовищ уранових руд, що дасть змогу вийти на повне задоволення потреби вітчизняних атомних електростанцій в урані;

- збільшення обсягів виробництва урану та зниження витрат на його виробництво за рахунок освоєння Новокостянтинівського та Апрельського родовищ;

- підтримка діючих виробництв ДП «СхідГЗК» щодо виробництва концентрату природного урану;

- підвищення ефективності переробки уранових руд та виробництва урану; забезпечення радіаційної безпеки уранових об'єктів та запобігання негативним екологічним наслідкам виробничої діяльності підприємства;

- підвищення логістичної ефективності транспортування уранових руд.

Заходи щодо розвитку уранового виробництва здійснюватимуться відповідно до вимог нормативно-правових актів, що регламентують величини допустимих викидів і скидів речовин у довкілля.

Завдання щодо розвитку уранового виробництва реалізовуватимуться шляхом послідовного розроблення та здійснення таких заходів:

розроблення і затвердження нормативної та проектної документації щодо будівництва нових уранових об'єктів Новокостянтинівського та Апрельського родовищ;

підтримка об'єктів у безпечному стані;

підвищення експлуатаційної надійності та довговічності конструкцій і систем, що забезпечують здійснення контролю за показниками безпеки;

створення додаткових захисних бар'єрів, що забезпечують умови, необхідні для виконання технічних робіт, а також - безпеку персоналу, населення та довкілля;

організація науково-технічної та інформаційної підтримки робіт, інформаційне забезпечення з метою висвітлення для громадськості питань, пов'язаних із будівництвом нових уранових об'єктів Новокостянтинівського та Апрельського родовищ;

створення умов для соціального захисту працівників урановидобувної галузі та збереження кваліфікованого персоналу;

збільшення обсягів виробництва урану та зниження витрат на його виробництво за рахунок освоєння Новокостянтинівського та Апрельського родовищ, що дозволить забезпечити на 100% потреби вітчизняних АЕС в урані;

підтримання існуючих потужностей ДП «СхідГЗК» з видобування уранових руд, а саме забезпечення експлуатації Смолінської шахти до 2023 року, Інгульської шахти до 2028 року та Новокостянтинівської шахти, частина об'єктів якої перебуває на етапі будівництва;

підвищення ефективності переробки уранових руд на ДП «СхідГЗК» та виробництва урану;

підвищення логістичної ефективності транспортування уранових руд на переробний комплекс ДП «СхідГЗК»;

забезпечення проектного та інформаційного супроводження уранового та цирконієвого виробництва.

4. Правові аспекти

Основні нормативно-правові акти, що діють у цій сфері правового регулювання:

Кодекс України про надра;

Бюджетний кодекс України;

Податковий кодекс України;

Закон України «Про видобування і переробку уранових руд»;

Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»;

Закон України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання»;

Закон України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії»;

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;

Закон України «Про державні цільові програми»;

Закон України «Про доступ до публічної інформації»;

Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;

постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм»;

постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272 «Про затвердження порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення»;

постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.08.2017 № 605-р «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1804-р «Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку атомно-промислового комплексу на період до 2026 року»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 № 221-р «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік»;

наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 «Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування»;

наказ Державної інспекції ядерного регулювання України від 18.12.2020 № 535 «Про затвердження Загальних положень радіаційної безпеки під час провадження діяльності з видобування, переробки уранових руд», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.02.2021 за № 184/35806.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Зважаючи на те, що ДП «СхідГЗК» перебуває у кризовому фінансово-економічному стані та не має власних фінансових ресурсів для розвитку вітчизняного атомно-промислового комплексу, виникає необхідність у державній підтримці та виділенні фінансування за рахунок коштів державного бюджету.

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, міжнародної технічної допомоги та добровільних внесків юридичних або фізичних осіб та інших джерел, які не заборонені законом.

Обсяг бюджетних видатків на передбачені Програмою заходи визначається в межах наявних фінансових ресурсів державного бюджету на відповідний рік та з урахуванням ступеня виконаних завдань та заходів.

Сума фінансування робіт відповідно до Програми за рахунок коштів державного бюджету орієнтовно становить 4 675,0 млн гривень.

Реалізація проектів міжнародної технічної допомоги здійснюється в обсягах і за планами фінансування, які передбачені контрактами.

Фінансово-економічні розрахунки до проекту акта додаються.

6. Позиція заінтересованих сторін

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» проект постанови із Заявою про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки буде розміщено для громадського обговорення на офіційному веб-сайті Міністерства енергетики України.

Проект постанови стосується питань прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, сфери наукової та науково-технічної діяльності, функціонування і застосування української мови як державної.

Реалізація проекту постанови матиме позитивний вплив на місцевий та регіональний розвиток, розвиток ДП «СхідГЗК».

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні положення, що:

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;

створюють підстави для дискримінації; створюють підстави для інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації проекту постанови.

Проект постанови буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Прийняття постанови дасть можливість створити умови для нарощування та модернізації виробничих потужностей урановидобувної галузі, розвитку урановидобувного та уранопереробного галузі, атомно-промислового комплексу та підвищення енергетичної незалежності України.

Реалізація Програми позитивно вплине на забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання та громадян; розвиток регіонів, ринок праці, рівень зайнятості населення, сприятиме підвищенню рівня радіаційної безпеки у державі.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО

« ____ » _____ 2023 р.